

**SEVEROČESKÁ
VĚDECKÁ
KNIHOVNA
ÚSTÍ NAD LABEM**

**VÝROČNÍ ZPRÁVA
HODNOCENÍ VÝKONU REGIONÁLNÍCH
FUNKCÍ V ÚSTECKÉM KRAJI
V ROCE 2013**

Březen 2014

Výroční zpráva - hodnocení výkonu regionálních funkcí v Ústeckém kraji v roce 2013

1. Úvod

Program podpory výkonu zajištění regionálních funkcí (RF) knihoven a jeho praktické naplňování má zajistit dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech republiky a snažit se vyrovnat rozdíl v poskytování informačních a knihovnických služeb obyvatelům měst a malých obcí bez rozdílu. K zajištění regionálních funkcí pověřila krajská knihovna jejich výkonem 7 knihoven v jednotlivých okresech kraje. Krajská knihovna plní současně krajskou a okresní funkci.

Pověřené knihovny se smluvně zavázaly plnit tyto základní regionální funkce:

- Poradenská a konzultační činnost
- Statistika knihovnických činností KULT V 12.01
- Vzdělávání knihovníků, semináře, porady
- Pomoc při revizi a aktualizaci KF
- Nákup, zpracování a distribuce KF z prostředků obcí
- Budování a cirkulace VF
- Servis výpočetní techniky

Plnění základních RF zajišťuje koordinaci odborných knihovnických činností a účelnou dělbu práce. Zachovává a rozvíjí vazby mezi knihovnami v jednotlivých okresech i v celém kraji a umožňuje vzájemné sdílení informačních zdrojů i služeb. Je zárukou udržení odborného standardu a dostupnosti poskytovaných služeb, zajišťuje aktualizaci knihovnických fondů základních knihoven a zároveň velice efektivně využívá finančních prostředků vložených do tohoto systému a umožňuje i dbát o odborný a kvalifikační růst pracovníků knihoven. Kvalitní plnění RF pověřenými knihovnami má mimořádný význam pro fungování neprofesionálních knihoven v malých obcích.

2. Výkon regionálních funkcí v Ústeckém kraji

Rok 2013 byl již devátým rokem, kdy financování výkonu regionálních funkcí zajišťuje Ústecký kraj z finančních prostředků svého rozpočtu (viz zákon č.1/2005 Sb.), a to v souladu se „Zásadami zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Ústeckém kraji“ (schváleny usnesením Zastupitelstva Ústeckého kraje č.25/28Z/2012 ze dne 22. 2. 2012).

Krajská knihovna (Severočeská vědecká knihovna v Ústí nad Labem) zpracovala na základě dílčích žádostí jednotlivých pověřených knihoven (PK) „Projekt výkonu regionálních funkcí pro knihovny Ústeckého kraje“ a předložila Krajskému úřadu žádost o přidělení finančních prostředků.

Krajský úřad uzavřel smlouvy přímo s pověřenými knihovnami, následně došlo k převodu peněz s tím, že byly uznatelné náklady od 1. 1. 2013. Vyúčtování RF je řešeno v příslušné smlouvě.

Garantem zajištění plnění výkonu regionálních funkcí pro Ústecký kraj je krajská knihovna, která sama a prostřednictvím sedmi jmenovaných pověřených knihoven v kraji, se kterými uzavřela „Smlouvu o přenesení regionálních funkcí krajské knihovny na základní knihovnu“, zajišťuje plnění regionálních funkcí pro celkem 301 veřejných knihoven v Ústeckém kraji. Smlouva s novými podmínkami, stanovenými ve spolupráci s Odborem kultury a památkové péče Krajského úřadu Ústeckého kraje, je uzavřena na dobu neurčitou.

Všechny pověřené knihovny poskytují odborné knihovnické služby v rámci výkonu regionálních funkcí základním knihovnám na základě Smlouvy o zajištění výkonu RF, uzavřené mezi provozovateli základních knihoven (tj. obcemi) a pověřenou knihovnou.

K 31. 12. 2013 máme v kraji 301 knihoven (5 knihoven nepracovalo, a to v Lužici a Českém Jiřetíně, okr. Most a v Blatně, Perštejně a Všehrdech, okr. Chomutov). Z tohoto počtu je 8 knihoven pověřených RF, včetně SVK v Ústí nad Labem, dále 39 profesionálních knihoven, 243 neprofesionálních knihoven a 11 neprofesionálních knihoven vedených jako pobočky.

REGION	Celkem knihoven	Pověřené knihovny	Ostatní profes.knihovny	Neprofesionální knihovny	Pobočky Z MLK
Děčín	46	1	7	38	
Chomutov	40	1	6	33	
Litoměřice	84	1	7	75	1
Louny	37	1	4	24	8
Žatec	13	1	0	11	1
Most	27	1	6	20	
Teplice	32	1	7	23	1
Ústí n. L.	22	1	2	19	
Celkem	301	8	39	243	11

V roce 2013 se počet knihoven vykazovaných ve statistice NIPOS liší, protože neprofesionální knihovny, které nemají internet, se staly pobočkami knihovny obce s obecním úřadem, kde internet je k dispozici. Počet obsluhovaných knihoven je proto větší právě o výše zmíněné pobočky, které pracují nadále jako samostatné knihovny, dostávají výměnné soubory knih z pověřené knihovny, probíhají u nich metodické návštěvy, konzultace, revize apod. U jednotlivých pověřených knihoven je proto vykazován počet knihoven i s těmito pobočkami.

Plnění regionálních funkcí v jednotlivých okresech:

Okres Děčín – 130 524 obyvatel, rozloha 909 km², počet obcí 52

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 4,5 pracovních úvazků
7 profesionálních knihoven
38 neprofesionálních knihoven

Městská knihovna v Děčíně plní všechny základní regionální funkce. Regionální pracoviště je vzhledem k velikosti regionu rozděleno na dvě části - se sídlem v Děčíně a ve Varnsdorfu.

MěK Děčín má se všemi obecními a vybranými městskými úřady uzavřené dohody o sdružování finančních prostředků na nákup a zpracování výměnných fondů pro knihovny v okrese, včetně pěti menších profesionálních knihoven s pracovním úvazkem 1 – 1,5 úvazku. Knihovny Rumburk a Varnsdorf nejsou součástí systému, pověřená knihovna pouze zpracovává statistiku. Byla obnovena spolupráce s obcí Markvartice, kde knihovna zahájila provoz již v roce 2012, knihovnický byl zaškolen v práci s knihovním programem Clavius. Noví knihovníci byli zaškoleni v Mikulášovicích, Kunraticích a Kytlicích. Knihovna ve Starých Křečanech byla přestěhována do nových prostor, ale nejsou vyhovující. V knihovně v Jiříkově proběhla revize a aktualizace fondu.

MěK Děčín retrospektivně zpracovává do elektronického katalogu knihovní fondy knihoven, aby mohly být prováděny revize v knihovnách regionu výhradně elektronickou cestou.

Nákup a zpracování knih probíhá průběžně, nové knihy a soubory jsou do menších knihoven dodávány jednou za tři týdny, do profesionálních knihoven zpravidla dvakrát za měsíc. Počet knih v jednotlivých souborech neodpovídá standardu, ale celkový počet souborů je však vyšší, než určují standardy VISK. Na nákup a zpracování výměnného fondu jsou sdružovány prostředky z dotace RF a z finančních příspěvků od obcí.

Větší knihovny se zapojují do Noci s Andersenem, pořádají zajímavé akce pro děti – pohádkový les, nocování v knihovně, výtvarné, fotografické a literární soutěže. Pro dospělé čtenáře organizují besedy se známými osobnostmi. Větší knihovny se zapojují do Týdne knihoven a vyhlášení Čtenáře roku, pořádají lekce informatiky. V mnohých knihovnách funguje tzv. donášková služba. Na velmi dobré úrovni je i spolupráce knihoven se školami a sociálními ústavy.

Spolupráce se všemi knihovnami je trvale na dobré úrovni, během metodických návštěv knihoven dochází i k setkávání se starosty, což vede k dalšímu zlepšování vztahů.

Okres Chomutov - 122 914 obyvatel, rozloha 935 km², počet obcí 44

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 2 pracovní úvazky
6 profesionálních knihoven
33 neprofesionálních knihoven

Středisko knihovnických a kulturních služeb v Chomutově vykonává regionální funkce v celém rozsahu nabízených služeb.

Chomutov byl prvním regionem v Ústeckém kraji, kde jsou všechny knihovny automatizované a svůj fond mají přístupný na webu pověřené knihovny. Ve všech knihovnách je přístup k internetu. Vedou se jednání se starosty obcí o umístění odkazu na svou knihovnu na webové stránce obce a tím zpřístupnit webovou stránku knihovny.

Knihovníci jsou průběžně proškoleni v obsluze PC i v práci s knihovním programem Clavius. K tomuto účelu je vyčleněn jeden počítač pro revizi knihovního fondu a pro zaučování knihovníků při používání knihovního systému Clavius REKS. Knihovníky proškoluje správce sítě SKKS Chomutov.

Výměnné soubory jsou i nadále velice oblíbené mezi základními knihovnami, protože jejich finanční možnosti by nedovolily nakupovat tak bohatý knihovní fond. Díky výměnným souborům se do obcí dostává nová literatura. Obce nepřispívají na nákup výměnného fondu, knihy do svých stálých fondů si nakupují sami (13 obcí). Tyto knihy zpracovává katalogizační oddělení pověřené knihovny.

Knihovny v Blatně, Všehrdech a Perštejně mají stále pozastavenou činnost, nepodařilo se obnovit jejich činnost, vedou se jednání se starosty.

Revize proběhla v Strupčicích, Vilémově a v Kryštofových Hamrech.

Výkon regionálních funkcí navazuje na dlouholetou tradici střediskového systému v okrese Chomutov. V řadě obcí je knihovna jediným kulturním zařízením s přístupem k internetu a možnostmi vzdělávat se.

Okres Litoměřice – 116 951 obyvatel, rozloha 1 032 km², počet obcí 105

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna - 2,50 pracovních úvazků

7 profesionálních knihoven

76 neprofesionálních knihoven (z toho je jedna vedena jako pobočka)

Knihovna K. H. Máchy Litoměřice obsluhuje 76 neprofesionálních knihoven, z toho je Místní knihovna ve Starém Týně pobočkou knihovny v Úštěku (má stejného zřizovatele, ale nemá přístup k internetu).

Každá místní knihovna byla v průběhu roku minimálně 1x navštívena v rámci metodických návštěv.

Do výměnného knihovního fondu byly nakoupeny knihy, časopisy a mluvené slovo (pro práci s MŠ, ZŠ a seniory). V roce 2013 byly převedeny do výměnného fondu knihy ze zrušené pobočky Knihovny K. H. Máchy v Litoměřicích.

Cirkulace výměnných souborů je zajištěna v pravidelných rozvozech pro 4 skupiny knihoven. Každá knihovna obdrží 4x ročně novinky. 3 knihovny nevyužívají výměnný fond, MK Bechlín má vlastní velký fond a Nížebohy a Písty si vybírají knihy v MěK Budyni nad Ohří.

Vzdělávání probíhá individuálně při metodických návštěvách a již několik let pořádá pověřená knihovna výjezdní seminář, spojí se tak vzdělávání s návštěvou jiných knihoven. V rámci Týdne knihoven stejně jako v předchozím roce objížděly metodičky knihovny v jejich výpůjční době a školí přímo čtenáře místních knihoven. Metodičky předváděly, jak se orientovat a jak správně hledat v on-line katalogích (vlastní knihovna, Knihovna K. H. Máchy v Litoměřicích, SKAT, JIB). Bylo navštíveno 11 knihoven a zúčastnilo se 63 čtenářů.

Retrokonverze knihovního fondu s následnou revizí proběhla v 6 knihovnách - celkem revidováno 8 281 knihovních jednotek. Knihy byly vloženy do AKS Clavius a pokračuje se tak v budování elektronického regionálního katalogu. Celkem je již retrokonverze provedena ve 41 knihovnách. Revize byla provedena v 7 knihovnách.

Nákup a zpracování knihovního fondu provádí pověřená knihovna pro 3 malé městské knihovny z prostředků jejich zřizovatelů (MěK Terezín, MěK Budyně a MěK Úštěk). V roce 2013 bylo nakoupeno a zpracováno celkem 1652 knihovních jednotek. Místní knihovny, které získají finanční prostředky od zřizovatelů, si nakupují samostatně, fond doplňují i o knihy, získané darem. Pověřená knihovna je knihovnický a technický zpracovává, aby byl fond zpracován jednotně a byl zahrnut v souborném katalogu okresu. V roce 2013 bylo pro 24 knihoven takto zpracováno celkem 706 knihovních jednotek.

Pro MK Třebušín byla zakoupena licence na Clavius REKS do 5000 svazků. Automatizace bude zahájena začátkem roku 2014.

Servis výpočetní techniky není součástí poskytovaných služeb RF, obce mají zajištěnu tuto činnost na komerční bázi.

Spolupráce knihovny K. H. Máchy v Litoměřicích s městskými i místními knihovnami má více než padesátiletou tradici. Výkon regionálních funkcí umožňuje dlouhodobou a systematickou práci, která uspokojuje volnočasové potřeby občanů litoměřického regionu.

Okres Louny – 85 985 obyvatel, rozloha 1 118 km², počet obcí 70

Knihovny v okrese: 2 pověřené knihovny (MěK Louny, MěK Žatec)

4 profesionální knihovny

44 neprofesionálních knihoven (z toho je 12 vedených jako pobočky)

MěK Louny - 0,85 pracovníka

4 profesionální knihovny

32 neprofesionálních knihoven (z toho je 8 knihoven vedeno jako pobočky)

Osm neprofesionálních knihoven nemá připojení k internetu, a proto jsou vedeny jako pobočky, jsou však příjemci nabízených služeb regionálních funkcí v celém rozsahu.

V roce 2013 pokračovala pověřená knihovna v systému rozvozu knih, který zabezpečuje větší cirkulaci knižního fondu a umožňuje knihovníkům individuální výběr dokumentů podle požadavků čtenářů. Každá knihovna byla navštívena čtyřikrát. S rozvozem knih jsou spojeny i metodické návštěvy a problémy jsou řešeny přímo na místě. Výměnné soubory jsou poskytovány dvěma profesionálními knihovnám – Peruc a Kryry.

V únoru v MLK Lenešice na vernisáži výstavy „Můj kraj“ proběhlo pracovní setkání knihovníků MLK. Na programu byla statistika a hodnocení práce knihoven za rok 2012. Dalšími tématy vzdělávání bylo Trénování paměti, seminář k britské literatuře a současné španělské literatuře, pravidla katalogizace a výpůjční protokol Clavius. V prosinci se uskutečnil poznávací zájezd pro knihovníky MLK na Jarmark radosti v Chebu a do Krajské knihovny v Karlových Varech. Porady profesionálních knihoven se uskutečnily v Peruci a v Kryrech.

Revize fondu proběhla v Lounech, Měcholupech, Pátku, Strakonících, Telci, Líšňanech a Vinařicích.

Plně automatizovaný výpůjční systém mají knihovny Cítoliby, Kryry, Koštice, Ročov, Dobroměřice, Peruc, Lenešice a Líšňany. Knihovna Libčeves získala grant v rámci VISK na zakoupení knihovního systému Clavius a začala s katalogizací knihovního fondu.

Obecní úřady na nákup knih pro své knihovny nepřispívají, proto knihovna nenakupuje ani nezpracovává knihovní fond, který by byl pořízený z prostředků obcí.

MěK v Žatci – 0,55 pracovníka

12 neprofesionálních knihoven (z toho je jedna vedena jako pobočka)

Městská knihovna v Žatci obsluhuje část okresu Louny – Podbořansko a Žatecko. Odborné knihovnické služby v rámci výkonu regionálních funkcí jsou

základním knihovnám poskytovány na základě Smlouvy o zajištění výkonu RF uzavřené mezi provozovateli základních knihoven (obce) a pověřenou knihovnou (MěK Žatec). Šest obcí přispívá na nákup výměnného knihovního fondu, celkem tedy 7 knihovnám (z toho je jedna vedena jako pobočka). Jeho nákup a zpracování zajišťuje pověřená knihovna. V rámci metodických návštěv a při periodických výměnách souborů výměnného fondu jsou zajišťována individuální proškolení knihovníků obecních knihoven v práci s výpočetní technikou, internetem, databázemi i knihovním systémem. Na poradách a především formou individuálního vzdělávání v prostorách obecních knihoven v rámci metodických návštěv se knihovníci proškolí v odborném zpracování knihovního fondu, práci s knihovním systémem Clavius, statistice, MVS a vyhledávání v odborných databázích. Aktualizace fondů probíhá ve všech knihovnách.

Distribuce souborů knih proběhla třikrát, knihovníci mohou využít i poštovního zasílání nebo osobního vybírání i odvozu.

Od roku 2012 byl pověřené knihovně nastaven vlastní přístup do NIPOSu a sama zadává statistiky knihoven svého regionu, do té doby probíhalo zadávání v MěK Louny.

Spolupráce s obcemi a zajišťování služeb v rámci výkonu RF je přijímáno velice kladně všemi obcemi. Kvalita činnosti jednotlivých obecních knihoven je na dobré úrovni, komunikace probíhá průběžně a požadavky jsou aktuálně vyřizovány.

Činnost tří základních knihoven regionu je na vynikající úrovni, činnost dalších tří základních knihoven, které vyvíjejí činnost nad rámec běžného výpůjčního procesu a zajišťují kulturní a vzdělávací akce, soutěže a jiné aktivity pro veřejnost, je na velmi dobré úrovni.

Okres Most – 113 444 obyvatel, rozloha 467 km², počet obcí 26

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 1, 5 pracovní úvazek
6 profesionálních knihoven
20 neprofesionálních knihoven

Městská knihovna v Mostě vykonává regionální funkce - kromě servisu výpočetní techniky - v plném rozsahu.

Vzdělávání knihovníků probíhá individuálně v rámci metodických návštěv a pracovních porad pro profesionální a neprofesionální knihovny.

Automatizovaný výpůjční systém je zaveden ve všech profesionálních knihovnách. V pěti knihovnách pokračuje za pomoci metodiček PK zpracování knihovního fondu v knihovním programu Clavius. Regionální knihovní systém Clavius REKS v regionu není.

MěK Litvínov v roce 2013 získala cenu MK ČR v kategorii „významný počin v oblasti poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb“ za modernizaci prostor a tvořivý přístup k rozvoji komunitní knihovny.

V grantu z projektu „Operační systém – Rozvoj lidských zdrojů“ uspěly dvě obce (Patokryje a Havraň), získaly tak finanční prostředky na plat knihovnice na celý úvazek. Knihovny rozšířily svou výpůjční dobu a dostávají se tak mezi profesionální knihovny. Ve dvou knihovnách byli zaškoleni noví knihovníci. Knihovna Český Jiřetín a Lužice dlouhodobě nepracují, obec má problém zajistit knihovníka. V Moravěsvi je provoz omezený, není knihovník a v Bělušicích probíhá rekonstrukce knihovny.

O knihy z výměnných fondů je mezi knihovnami regionu velký zájem, 6 obcí nakupuje knihy do svých stálých fondů, pověřená knihovna je zpracovává a vrací

zpět do knihoven obcí. Pro většinu knihoven jsou výměnné soubory jediným zdrojem nových knih.

Spolupráce se zřizovateli knihoven je na velmi dobré úrovni, v mnoha knihovnách proběhla rekonstrukce a úpravy objektů i interiérů knihoven. Knihovny jsou v obcích zpravidla jediným kulturním a společenským zařízením.

Okres Teplice – 126 768 obyvatel, rozloha 469 km², počet obcí 34

Knihovny v okrese: 1 pověřená knihovna – 1,8 pracovníka

7 profesionálních knihoven se 6 pobočkami

24 neprofesionálních knihoven (z toho je 1 vedena jako pobočka)

V roce 2013 se pracovníci RF stejně jako v předchozích letech kromě běžné činnosti pro obecní knihovny věnovali především práci na rekatologizaci knihovního fondu v dalších knihovnách. Všechny knihovny regionu s výjimkou pobočky knihovny Proboštov v Přitkově, kde se vzhledem k velikosti s automatizací nepočítá, mají již k dispozici automatizovaný knihovní systém Clavius. Většina již funguje automatizovaně, pouze někde není dořešen technický či personální problém.

Vznikl regionální souborný katalog a automatizací procesů se zvyšuje kvalita služeb v každé zapojené obci. Doprovodným efektem je výrazná změna celkového dojmu z obecních knihoven, protože se fond aktualizuje a částečně i přebaluje. Z celkem 26 knihoven má jedna knihovna plnohodnotnou verzi AKS Clavius, ostatní knihovny jsou připojeny v systému s pomocí REKSu. Díky dotaci z MK ČR je v roce 2013 automatizace knihoven na Teplicku téměř dokončena.

Knihovna v Ledvicích se přestěhovala do nových prostor, obec pořídila i stoly, kde si děti hrají stolní hry a dvakrát týdně se zde scházejí zájemci o rukodělné a výtvarné práce.

Místní knihovna v Měronicích byla nominována na titul Knihovna roku 2013 a získala zvláštní ocenění a diplom ministra kultury. Je to již třetí knihovna v regionu, která v této soutěži uspěla.

Revize proběhly ve 3 knihovnách, periodické v Kostomlatech p. Milešovkou a Lahošti, a jedna mimořádná při výměně knihovníka v Košťanech.

Nákup knihovního fondu z prostředků obcí zajišťovala RK Teplice pro knihovnu v Novosedlicích a pro dalších 22 obcí nakoupené knihy a dary zpracovávala.

Vzhledem k připravovanému stěhování Městské knihovny v Krupce byl veškerý výměnný fond stažen do pověřené knihovny.

Na úseku vzdělávání proběhly dvě akce, kterých se zúčastnilo 25 knihovníků. Proběhlo i setkání vedoucích pracovníků pěti městských knihoven. Kurzů práce s výpočetní technikou pro knihovníky z obcí se zúčastnilo 8 knihovníků. Školení zajišťovala krajská knihovna, prostory a techniku poskytla Regionální knihovna v Teplicích.

Dotace RF přináší pro obyvatele menších měst a malých obcí širší nabídku knihovního fondu, profesionálnější obsluhu a více informací. Knihovníkům obecních knihoven usnadňuje práci, vzdělává je a učí pracovat s novými technologiemi. Bez této podpory by zřejmě mnoho malých knihoven zaniklo.

Okres Ústí nad Labem – 118 188 obyvatel, rozloha 405 km², počet obcí 23

Knihovny v okrese: 1 krajská knihovna – 2,5 pracovníků na krajské i okresní

regionální funkce, včetně servisu výpočetní techniky ve
smluvních knihovnách
2 profesionální knihovny
19 neprofesionálních knihoven

Severočeská vědecká knihovna plní funkci pověřené knihovny pro okres Ústí nad Labem. Činnost okresního metodického oddělení (OMO) lze rozdělit do dvou částí. První a základní částí je péče o knihovní fond a data, včetně všech prací, které s tím souvisí. Druhou částí je oblast metodické činnosti.

Počet neprofesionálních knihoven se snížil, byla zrušena knihovna ve Stadicích.

Péče o knihovní fond: pracovnice OMO nakupují a zpracovávají knihy do výměnného fondu z dotace RF a zároveň nakupují a zpracovávají knihy z prostředků obcí na základě dohod s obecními úřady, a to celkem pro 14 knihoven.

V souborném katalogu bylo k 31. 12. 2013 88 460 knih (41 950 titulů), 4 344 svazků brožur a 5 430 svazků periodik. Do souborného katalogu jsou doplňovány obrázky titulních listů nově zakoupených knih a anotace, obojí je příležitostně doplňováno i u starších svazků. 61% titulů má v záznamu náhled obálky. Začalo se s doplňováním obsahů knih, náhled obsahu je již u 662 titulů.

V roce 2013 provedly pracovnice okresního metodického oddělení revize knihovních fondů v Habrovanech, Malečově a zároveň revizi výměnného fondu. Při aktualizaci fondu v knihovně v Chabařovicích, Libouchci, Povrlech a Telnici a z fondu zrušené knihovny ve Stadicích, která přestala pracovat ve 2. pololetí roku 2012, bylo odepsáno celkem 4 003 vyřazených knih.

Ve spolupráci s knihovnou MěK Trmice, která poskytla fotografie a texty, byla pro její webové stránky zpracována prezentace akce „Noc s Andersenem“. Pro tuto knihovnu byly vytvořeny nové webové stránky. Webové stránky knihoven jsou průběžně aktualizovány.

Pro knihovníky vytvořily metodičky instruktážní video, jak balit knihy - je vystaveno na webových stránkách okresního metodického oddělení.

V listopadu 2013 se uskutečnilo pravidelné setkání knihovníků okresu.

Zřizovatelé knihoven byli seznámeni s granty MK ČR, především o možnostech grantu VISK 3. Žádný úřad o podání grantu však neprojevil zájem.

Metodička vykonává servis výpočetní techniky v knihovnách okresu a dále ve smluvních knihovnách v severovýchodních Čechách.

KRAJSKÁ KNIHOVNA

Krajské metodické oddělení plnilo s 0,5 pracovním úvazkem tyto hlavní úkoly:

- Zpráva o výkonu regionálních funkcí v kraji za rok 2012 se statistickými výkazy výkonu RF a výkazy s finančním vyúčtováním dotace za rok 2012 - pro NK ČR, MK ČR.
- Statistika knihovnických činností dle KULT V 12.01, Benchmarking
- Výsledky činnosti veřejných knihoven v roce 2012 – analýza statistických dat knihoven v kraji – vydáno elektronicky.
- Žádost o poskytnutí dotace z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven Ústeckého kraje na rok 2014 za krajskou a pověřené knihovny. Celková požadovaná výše dotace byla 9 885 000,- Kč.

- Zajištění distribuce metodických a propagačních materiálů na pověřené knihovny v kraji (Standard pro dobrou knihovnu, Trendy českého knihovnictví, plakáty a materiály k Březnu-měsíci čtenářů, ke Dni pro dětskou knihu, Týdnu knihoven apod.).

Projekt internetizace knihoven - PIK

Ke dni 28. března 2013 pozbyla účinnosti smlouva mezi společností Telefónica Czech Republic, a. s., a Ministerstvem kultury, na jejímž základě byly hrazeny poplatky za internetové připojení knihoven, které jsou zapojeny do tzv. Projektu internetizace knihoven. Zajištění připojení k internetu bylo tedy po 28. 3. 2013 plně v kompetenci provozovatelů knihoven a Ministerstvo kultury se na realizaci a financování této činnosti včetně související administrativy po tomto datu již nepodílelo. Zřizovatelé knihoven si našli jiné připojení a i díky pomoci pověřených knihoven nedošlo nikde v kraji k omezení činnosti.

Statistika knihovnických činností dle KULT V 12.01

Počátkem roku proběhl sběr statistických dat z knihoven za rok 2012, byla provedena sumarizace a následná kontrola celokrajských sumářů. V roce 2013 byla statistika poprvé zpracována v programu STAT-Excel, který je určen pro vedení databáze knihoven pro účely regionálních služeb. Překlopením údajů do webového formuláře NIPOSU byly zpracovány statistické výkazy KULT 12-01 všech knihoven v kraji.

Statistika výkonu regionálních funkcí za rok 2012 – sumarizace statistických výkazů z pověřených knihoven - celokrajský výkaz.

Statistický výkaz financování regionálních funkcí za rok 2012 – sumarizace výkazů z pověřených knihoven - celokrajský výkaz s komentářem.

Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

V roce 2013 se uskutečnily 3 porady ředitelů a metodiků pověřených knihoven, na kterých byly řešeny aktuální problémy a úkoly.

Bylo realizováno 11 vzdělávacích seminářů pro všechny knihovny regionu.

Témata seminářů byla: informační vzdělávání, trénování paměti, problematika zrakově postižených, projektový manažer a jeho uplatnění v knihovnách, současná britská literatura, jmenná katalogizace, prezentace databází českých a zahraničních deníků, Quo vadis, knihovno – budoucnost knihoven. Bylo odučeno celkem 335 hodin a zúčastnilo se 335 knihovníků ze 76 knihoven.

V roce 2013 získala Severočeská vědecká knihovna státní dotaci 30 000,- Kč na projekt z programu Veřejné informační služby knihoven VISK 2 „Vzdělávání knihovníků v oblasti ICT“. Vzdělávání knihovníků v rámci kraje bylo organizováno a zajištěno krajskou knihovnou. Přidělená částka 30 000,- byla určena na výuku znalostí práce s výpočetní technikou. Bylo odučeno 110 hodin a celá částka byla použita na mzdy lektorů.

Počítačové vzdělávání bylo zahájeno v květnu 2013. V SVK Ústí nad Labem v počítačové učebně proběhly tyto kurzy: Modul 3.1 – Microsoft Office 2010-kancelářský balík, modul 6.1 – Vektorová grafika, modul 6.3 – Multimediální prezentace, 6A – Power point –2010-nadstavba, modul 7D – Google Apps, modul 4MLK- Excel pro MLK- zkrácená verze. V Regionální knihovně v Teplicích proběhl kurz 4MLK- Excel pro MLK- zkrácená verze - základy práce se tabulkami.

Účast za jednotlivé okresy: Litoměřice – 5 účastníků, tj. 7%, Most – 4 účastníci, tj. 6%, Teplice – 26 účastníků, tj. 39%, Ústí nad Labem – 29 účastníků, tj. 43%, Žatec –

3 účastníci, tj. 4%. Kurzů se v roce 2013 nezúčastnili žádní pracovníci knihoven z regionu Děčín, Chomutov, Louny.

Proškoleny bylo celkem 67 knihovníků, z toho 16 z pověřených knihoven (24%), 10 z městských knihoven (15%), 12 z místních lidových knihoven (18%), 15 z SVK (22%) a 14 z jiných knihoven (21%).

Celkem se kurzů zúčastnili pracovníci z 20 knihoven, z toho byly 3 pověřené knihovny, 4 městské knihovny, 11 místních lidových, 1 krajská knihovna, 1 knihovna vysokoškolská.

Dotací VISK jsou proškolení pracovníci všech typů knihoven v dovednostech práce s informační technikou tak, aby mohli poskytovat kvalifikovanou pomoc všem uživatelům knihoven při využívání informačních zdrojů a sítí. Zlepšila se vzájemná spolupráce knihoven v oblasti komunikace, získávání, zpracování a sdílení informačních zdrojů.

3. Hodnocení ekonomických ukazatelů

Rok 2013 byl devátým rokem financování výkonu regionálních funkcí Ústeckým krajem.

Krajská knihovna požádala Ústecký kraj o přidělení dotace na RF. Na základě zpracovaných dílčích projektů jednotlivých pověřených knihoven a projektu SVK byl zpracován „Projekt výkonu regionálních funkcí pro knihovny Ústeckého kraje v roce 2013“ ve výši **9 860 tis. Kč**.

Rada Ústeckého kraje rozhodla o přidělení účelové neinvestiční finanční dotace na plnění regionálních funkcí ve výši **7 800 tis. Kč**. Tato částka byla rozdělena mezi 7 pověřených knihoven v kraji a SVK Ústí nad Labem, která plní současně krajskou a okresní funkci pověřené knihovny.

Krajský úřad uzavřel smlouvy přímo s pověřenými knihovnami o přidělení dotace na RF. Vyúčtování dotace je řešeno v příslušné smlouvě, s tím, že budou uznatelné náklady za 1. čtvrtletí 2013.

Pro pověřené knihovny je problematické zajistit regionální funkce do doby, než obdrží finanční prostředky na své účty.

Finanční prostředky obdržely knihovny v dubnu 2013 s tím, že mohly být čerpány od 1. ledna 2013.

Rozdělení dotace na rok 2013:

Pověřená knihovna	dotace RF 2013 (Kč)
Děčín	1 560 000
Chomutov	980 000
Litoměřice	1 540 000
Louny	740 000
Žatec	300 000
Most	710 000
Teplice	970 000
Ústí nad Labem	1 000 000
Celkem	7 800 000

Okres Děčín

V dotaci na regionální funkce pro okres Děčín byly rozpočtovány nejvyšší částkou mzdové náklady, včetně zákonného pojištění na 4,5 pracovníků v MěK Děčín a na detašovaném pracovišti Varnsdorf.

Nejvýraznější podíl práce metodiků tvoří nákup, zpracování a distribuce stálých a výměnných fondů z prostředků obcí, které knihovna zabezpečuje pro 43 knihoven v regionu a výměnných fondů z prostředků dotace RF. Od obcí obdržela knihovna v roce 2013 částku 1 237 000 Kč, z toho 930 437 na nákup stálého knihovního fondu a 244 584 Kč na nákup výměnného fondu. Z dotace RF bylo čerpáno 20 000 Kč na nákup výměnného fondu.

V položce Ostatní služby je zahrnuta spotřeba PHM na provoz služebního vozidla k metodickým návštěvám a rozvozu zpracovaného knižního fondu (9 778,-), drobný nákup (1 644,-), stravné pro zaměstnance (17 864,-Kč), telefony, poštovné (13 824,-) a nájemné za detašované pracoviště pověřené knihovny ve Varnsdorfu, které obsluhuje severní část regionu (59 534,-).

Jiné ostatní náklady jsou náklady na zákonné pojištění odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu a 50% účast na pojištění motorového vozidla.

Problémy ve financování přináší zasilání finančních prostředků na RF až v měsíci v dubnu. Provoz výkonu regionálních funkcí je tak až do této doby dotován z prostředků MěK Děčín.

Okres Chomutov

Smlouva o poskytnutí účelové dotace byla podepsána hejtmanem Ústeckého kraje 25. 3. 2013. Finanční prostředky ve výši 980 000 ,- Kč byly na účet knihovny připsány dne 24. 4. 2013. Nákup knihovního fondu musel být do této doby zálohově dotován z rozpočtu SKKS Chomutov. Dotace byla ve srovnání s rokem 2012 o 30 tisíc nižší, přesto bylo zajištění služeb ve stejné kvalitě hlavním cílem pověřené knihovny.

Nejvyšší podíl na celkových nákladech má nákup knihovního fondu (44%), druhou významnou částku tvoří mzdové náklady (38%). Z vlastních zdrojů byla hrazena část nákupu knihovního fondu, část spotřeby energie a telefonních poplatků.

Obce na nákup výměnného knihovního fondu nepřispívají, pouze samy nakupují do svých stálých fondů.

Provoz výkonu regionálních funkcí je v 1. čtvrtletí dotován z prostředků pověřené knihovny.

Okres Litoměřice

Do výměnného fondu se nakupují knihy, AV media, časopisy podle různých zájmových skupin (vaření, móda, ruční práce, zahrádkářství, dětské časopisy) a několik titulů CD-romů s mluveným slovem. Spotřeba energie je podíl z celkové plochy budovy (45057,- Kč). Poplatky na dopravu byly použity na zaplacení autobusu na tematický výjezdní seminář pro knihovníky v regionu (6792,- Kč).

Nákup licencí na elektronické zdroje – AKS Clavius REKS pro MK do 5000 svazků (17368,- Kč) a servis výpočetní techniky (internet a správa systému – firma Lanisus) pro metodiku (22 576,- Kč).

V jiných nákladech jsou expediční náklady (poštovné, balné 790,- Kč)

V ostatních provozních nákladech jsou uvedeny poplatky za telefony, poštovní poplatky a poplatky za kopírovací služby (7015,- Kč), nákup drobného majetku –

ultrabook na retrokonverzi a 2 termotiskárny (28108,-Kč), kancelářské a knihovnické potřeby (folie, štítky, papír, popisovače), řezačka a rudlík (72803,- Kč).

Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů:

Pověřená knihovna nakoupila a zpracovala fond pro 3 městské knihovny - Ústěk, Terezín a Budyně nad Ohří ve výši 120 000,- Kč a rovněž zpracovávala knihy nakoupené z prostředků obcí do jejich vlastních fondů pro 27 místních knihoven. Zřizovatelé na zpracování fondu z vlastních rozpočtů nepřispívají.

Okres Louny

• obvod Louny

Nejvyšší částku z dotace tvoří náklady na nákup knihovního fondu.

V roce 2013 nebyl pořízen žádný hmotný DHM. Z dotace byl hrazen nákup drobného materiálu (toner, obalová folie, knižní lístky a kancelářské potřeby). Spotřeba energie je 10% podíl na spotřebě elektřiny, vody a plynu v budově MĚK Louny.

Ostatní služby zahrnují náklady na dopravu - cirkulace výměnného fondu – zajištění externího dodávkového auta, v tomto roce již město Louny nezapůjčuje automobil ve vlastní správě.

Servis výpočetní techniky tvoří poplatky za vzdálené servisy při úpravě regionálních dat v Claviu a stálá údržba výpočetní techniky. Dále poplatky za telefon, internetové připojení a poštovné (6 930,- Kč). Na vzdělávání – kurzy pro knihovníky v regionu bylo vyčerpáno 5 236,- Kč.

Mzdové náklady jsou mzdy přepočtené na 0,85 pracovníka. Pracovní úvazek byl navýšen oproti předchozímu roku o 0,25 přepočteného pracovníka. Jiné ostatní náklady je zákonné pojištění zaměstnanců podle objemu vykázaných hrubých mezd.

• obvod Žatec

Dotace poskytnutá na základě rozhodnutí Zastupitelstva Ústeckého kraje ze dne 27. 2. 2013 byla čerpána od data jejího poskytnutí do data 31. 12. 2013.

Knihovna zajišťuje výkon RF z finančních prostředků dotace z Ústeckého kraje a současně využívá i finančních prostředků obcí. Pro rok 2013 byla smlouva o poskytování knihovnických služeb a sdružení finančních prostředků uzavřena pro šest základních knihoven regionu a jednu pobočku. Na výměnný fond přispěly obce částkou 44 200,- Kč.

Z dotace na regionální funkce pro obvod Žatec bylo hrazeno 0,5 pracovního úvazku na výkon odborného pracovníka RF a 0,05 úvazku účetní organizace.

V položce ostatní služby jsou zahrnuty poplatky za připojení k internetu a služby www (3751,- Kč), poštovné a telefonní poplatky (4312,-Kč), kancelářské potřeby a materiál potřebný při zpracování dokumentů (4918,- Kč).

V částce služeb je uvedena doprava a servis výpočetní techniky, kdy se jedná o periodický servis a údržbu DHM a DNHM pro pracoviště RF.

Spotřeba energie je podíl nákladů knihovny. Jiné ostatní náklady jsou pojištění zařízení a majetku.

Okres Most

Dotace na regionální funkce pro okres Most byla použita na nákup materiálu - knihovního fondu a kancelářských potřeb, na mzdové náklady, na sociální pojištění a sociální náklady a na pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za úraz.

Podíl na spotřebě energie, telefon, internetové spojení, poštovné a nájemné knihovna za oddělení RF nevyčíslila.

Metodika zajišťovala zpracování knihovního fondu, pořízeného z prostředků obcí. Celkem bylo zpracováno 241 svazků pro 6 obcí.

Okres Teplice

Dotace zahrnuje především mzdy a nákup knihovních jednotek do výměnného fondu, který tvoří knihy a periodika.

Spotřeba energie je podílem na spotřebě energií knihovny (výše podílu je řešena interní směrnicí).

V Ostatních službách je zahrnut pronájem knihovního systému Clavius po uplynutí 5 let od jeho pořízení (11 100,-Kč), vnitřní směrnicí knihovny je řešena výše podílu úseku RF, pronájem knihovního systému (8232,-Kč), dále poštovné, telekomunikační a přepravní poplatky (4577,- Kč) a všeobecný materiál jako je folie, knižní lístky,etikety a kancelářské potřeby (15189,- Kč).

Ostatní osobní náklady tvoří odměna z dohody o pracovní činnosti řidiče, rozvoz a svoz knih výměnného fondu, metodické návštěvy, retrokatalogizace a revize.

Okres Ústí nad Labem

Z dotace na regionální funkce byly rozpočtovány náklady na personální zabezpečení krajské metodické oddělení (0,5 pracovníka). Okresní metodické oddělení (2 pracovníci).

Pro regionální funkce v rámci okresu byly rozpočtovány prostředky na nákup knih do výměnného fondu, nákup drobného materiálu – folie, štítky apod., zabezpečení rozvozu výměnných souborů.

Knihovna zajistila nákup, zpracování a distribuci knihovního fondu, pořízeného z prostředků obcí pro 9 knihoven ve výši 188 070,- Kč. Celkem bylo nakoupeno 978 svazků. Některé knihovny si nakupují sami a knihy zpracovává metodické oddělení – jednalo se o 1 944 svazků.

Část prostředků byla vyčerpána na vzdělávací aktivity a cestovní náklady a na upgrade programu Statexcel ke zpracování statistiky knihoven.

Všechny pověřené knihovny řádně a v termínu vyúčtovaly přidělenou dotaci na výkon regionálních funkcí.

4. Celkové zhodnocení

Dotace na podporu výkonu regionálních funkcí nebyla již 7 let navýšena, naopak byla oproti roku 2012 snížena o 2,5%, tedy na částku 7 800 tis. Kč. Knihovny žádaly celkem o 9 860 tis. a dostaly o 2 060 tis. Kč, tj. o 21% méně, než by na plné zajištění RF reálně potřebovaly. Nadále trvá snížení pracovních úvazků a rozsahu služeb, které pověřené knihovny poskytují.

Snížen byl i objem finančních prostředků určených na nákup výměnného knihovního fondu. Knihovny pořizovaly hmotný a nehmotný majetek jen v nejnужnějších případech, kdy by byla omezena činnost v rámci RF.

Pověřené knihovny se zaměřují na rekatalogizaci knihovního fondu neprofesionálních knihoven a budování souborného katalogu příslušných regionů. Při rekatalogizaci se aktualizuje knihovní fond, provádí se nové značení a přebalování knih. Dochází tak k výraznému zlepšení celkového dojmu z venkovských knihoven. Zpracovaný knihovní fond je pak vystaven na webových stránkách příslušné knihovny. Takto zpracované fondy umožňují nesrovnatelně rychlejší provedení revizí v jednotlivých knihovnách. Souborný katalog je dokončený v okrese Chomutov, v okrese Teplice a v okrese Ústí nad Labem, pracuje se na něm v okresech Děčín, Litoměřice.

Pracovníci pověřených knihoven pomáhají obcím a knihovnám s využitím grantů určených knihovnám. Úspěšně se daří zavádět automatizovaný výpůjční systém díky grantu MK ČR VISK3. Chomutovská knihovna je první pověřenou knihovnou v Ústeckém kraji, která měla vybudován souborný katalog všech knihoven regionu a všechny knihovny jejího regionu jsou díky grantu MK ČR VISK3 automatizované pomocí AKS Clavius REKS. Regionální knihovna Teplice je druhou pověřenou knihovnou, která zpracovala souborný katalog a má automatizovaný provoz ve všech knihovnách regionu.

Budování výměnných fondů a jejich cirkulace přináší větší a pestřejší nabídku knih i časopisů s dlouhodobější aktuálností. V malých knihovnách, i díky postupnému vzdělávání neprofesionálních pracovníků a zavádění výpočetní techniky, vzrůstá kvalita poskytovaných služeb veřejnosti i v malých obcích.

V knihovnách, kde internet není, je přístup k němu zabezpečen na obecních úřadech (a takto jsou doplněny i výpůjční řády). Z jedenácti samostatných neprofesionálních knihoven se z tohoto důvodu staly pobočky.

Cíle RF se v zásadě podařilo splnit i v roce 2013 a to i s podporou ředitelů pověřených knihoven, kteří část nákladů úseku regionálních služeb (nájmy, energie, pohonné hmoty, spotřební materiál) neúčtují v plné výši.

Problémy ve financování přináší zasílání finančních prostředků na RF až ve druhém čtvrtletí příslušného roku. Provoz výkonu regionálních funkcí je do té doby dotován z prostředků PK, čímž se knihovny dostávají do problému s financováním a fungováním RF.

Zpracovala: V. Řeháková
28. 2. 2014

Přílohy:

- Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí 2013 – Sumář za Ústecký kraj
- Statistické výkazy výkonu regionálních funkcí 2013 - jednotlivé pověřené knihovny
- Statistický výkaz financování výkonu regionálních funkcí 2013 - Sumář za Ústecký kraj
- Statistické výkazy financování výkonu regionálních funkcí 2013 – jednotlivé pověřené knihovny